

INLEIDING IN VOGELVOEDING

A. van Kooten

Ik weet uit (eigen) ervaring dat een hoofdstuk over voeding niet altijd uitnodigt tot aandachtig lezen. Toch is naar mijn mening kennis over de voeding van onze vogels erg belangrijk. Voor de vogels kan het zelfs van levensbelang zijn.

Een goede voeding is één van de belangrijkste pijlers van een goede gezondheid en derhalve ook van het "levensgeluk" van een vogel. Een slechte voedingstoestand zal zich ook bij vogels uiten in ziekte en sterfte. Daarnaast heeft de voeding invloed op de groei en de ontwikkeling van de vogel. Zo laat de huidige engelse grasparkiet zich qua grootte al lang niet meer vergelijken met de wilde grasparkiet uit Australië. De voeding heeft eveneens invloed op het prestatievermogen. Zo zal een slechte voeding bijvoorbeeld tevens gevolgen hebben op de (broed)prestatie van vogels.

Tot nu toe heb ik het in hoofdzaak over tekorten in de voeding en de gevolgen van te weinig voeding gehad. Een te weelderige en overdadige voeding kan echter ook schaden. Denk in dit verband bij mensen aan zogenaamde "welvaartsziekten" als hart- en vaatafwijkingen. Bij vogels zal een te overdadige voeding al gauw leiden tot vette vogels en van vette vogels is o.a. bekend dat ze, met betrekking tot bijvoorbeeld de kweek, niet veel zullen presteren (onbevuchte eitjes).

Een slechte voeding in een bepaalde levensfase kan zich wreken in een (veel) latere levensfase. Zo zal de voeding van de pop, al ver voordat ze eitjes legt, van invloed zijn op een goede ontwikkeling en gezondheid van de jongen.

Een goede voeding is dus van belang voor de gezondheid, groei, ontwikkeling, prestatievermogen en het nageslacht van vogels.

Het zal uit het voorgaande duidelijk zijn dat u als kweker en of liefhebber op de hoogte moet zijn van de eisen die aan een goede voeding worden gesteld. U zult immers in eerste instantie degene zijn, die de keuze van voeding voor de vogels(s), zal dienen te maken.

VOEDINGSSTOFFEN EN HUN FUNKTIE

In bovenstaande inleiding wordt gesproken over een goede voeding. Maar wat is nu een goede voeding?

Onder een goede voeding wordt verstaan een voeding, waarin in de juiste hoeveelheden alle stoffen voorkomen die het vogellichaam nodig heeft voor:

- opbouw,
- instandhouding,
- herstel,
- een goed verloop van alle levensprocessen,
- arbeidsvermogen, energie.

VOEDINGSSTOFFEN

De zaadmengsels en krachtvoerders, die speciaal voor onze vogels zijn samengesteld, bestaan uit verschillende stoffen. In deze zaden en krachtvoerders komen een aantal stoffen voor die onontbeerlijk zijn voor de vogel. Deze stoffen worden voedingsstoffen genoemd. Het zijn:

- eiwitten,
- vetten,
- koolhydraten,
- water,
- mineralen,
- vitamines.

Afhankelijk van de functie die de voedingsstoffen in het lichaam hebben worden zij onderscheiden in bouwstoffen, brandstoffen en beschermende stoffen.

BOUWSTOFFEN

Bouwstoffen zijn stoffen die de vogel nodig heeft voor de opbouw van z'n lichaam. Vanaf de bevruchting totdat het vogellichaam volwassen is, heeft opbouw plaats. Voor de opbouw van het skelet, de spieren en andere weefsels levert het voedsel bouwstoffen, namelijk eiwitten, mineralen en water.

Gedurende het gehele vogelleven is er voortdurend afbraak van cellen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verwisselen van de veren (rui), weefselverlies door verwondingen en slijtage van nagels. Voor wederopbouw en herstel van weefsels en cellen zijn eveneens bouwstoffen nodig.

BRANDSTOFFEN

Een vogel is actief, hij beweegt en vliegt. Hij kan dat doen omdat hij daar het vermogen en de energie voor heeft. Gewoonlijk is zijn lichaam blootgesteld aan temperaturen lager dan zijn lichaamstemperatuur van 42 °C.

Om de lichaamstemperatuur op peil te houden heeft het vogellichaam energie nodig. De vetten, koolhydraten en eiwitten zijn de energiebronnen voor vogels. Wanneer deze stoffen in het lichaam worden "verbrand" ontstaat energie en komt warmte vrij. Deze verbranding komt zeer geleidelijk via allerlei processen tot stand zodat de warmte geleidelijk vrijkomt.

BESCHERMENDE STOFFEN

In het vogellichaam hebben naast opbouw en afbraak talrijke processen plaats, onder andere vertering en verbranding van voedingsstoffen en uitscheiding van afbraakproducten. Om er voor te zorgen dat alle lichaamsprocessen goed verlopen heeft het vogellichaam vitamines en mineralen nodig. Deze voedingsstoffen zijn nauw bij de lichaamsprocessen betrokken. Aangezien de weerstand van vogels afhangt van het verloop van de lichaamsprocessen worden de vitamines en mineralen beschermende stoffen genoemd.

Dagelijks heeft het vogellichaam dus drie groepen voedingsstoffen nodig, namelijk:

* **Bouwstoffen:**

- eiwitten
- mineralen
- water

* Brandstoffen:

- vetten
- koolhydraten
- eiwitten

* Beschermende stoffen:

- vitamines
- mineralen.